

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворче мистецтво	Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Кафедра	Кафедра теорії і історії мистецтв	Рік навчання	2
Галузь знань	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	В4 Образотворче мистецтво та реставрація	Семестри	3

ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

(2 курс ОПП «Мистецтвознавство»)

Семестр 3 (осінній)

Викладач Мельничук Людмила Юріївна, кандидат мистецтвознавства
E-mail ludmel11@ukr.net
Заняття Семестр 3
За розкладом

Консультації Середа 12.20–13.00
Адреса к. 205, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон 057 706-02-81 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Дистанційне навчання у Zoom (за посиланням викладача). Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є спілкування у телеграм-чаті групи в робочі дні 10.00-16.00 (запитання, пропозиції, повідомлення). У випадку дистанційного навчання роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача: 1) в *темі* листа: назва дисципліни – ТМ 2) файли підписувати: *прізвище_ завдання*. Розширення: *текст* — *docx*, *ілюстрації* — *jpeg*, *pdf*.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Знання дисципліни «Основи наукових досліджень», 1 курс; «Теорія мистецтв», 1, 2 курси

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

Методичні рекомендації

Л. Соколюк, Я. Партола. Навчально-методичні рекомендації до виконання і оформлення курсової роботи з дисципліни «Наукові дослідження» для студентів 1 курсу ОПП «Мистецтвознавство».

В. Чечик. Методичні рекомендації до виконання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи студента першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 023

«Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація», ОПП «Мистецтвознавство».

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Методфонд кафедри теорії і історії мистецтв, курсові і дипломні роботи попередніх років, джерела з аналізу творів мистецтва та обраної теми наукового дослідження.

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою викладання курсу «Основи наукових досліджень» – дати уявлення про функціонування науки, формування необхідної наукової бази та понятійного апарату; ознайомити майбутніх фахівців із провідним методом наукового дослідження для ОПП «Мистецтвознавство» – образно-стилістичним мистецтвознавчим аналізом,.

Основними **завданнями** дисципліни є дослідження особливостей створення і розвитку художнього образу, мистецтвознавчий образно-стилістичний аналіз творів мистецтва, інтерпретація творів мистецтва, визначення вимог до написання, письмового оформлення, усного захисту навчально-дослідних робіт за обраною темою подальше набуття здобувачами практичних навичок у пошуку та обробці наукової інформації, складанні бібліографії, визначенні актуальності обраної теми, предмету та об'єкту дослідження.

ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

ЗК2 - Здатність зберігати і примножувати культурно-мистецькі, моральні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство.

ЗК6 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7 - Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9 - Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ФАХОВІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

ФК1 - Здатність розуміти базові теоретичні та практичні закономірності створення цілісного продукту предметно-просторового та візуального середовища.

ФК2 - Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.

ФК6 - Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.

ФК9 - Здатність використовувати професійні знання у практичній мистецтвознавчій діяльності.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

ПР2 - Виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

ПР8 - Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення композиційних рішень, аналізувати принципи морфології об'єктів живої

природи, культурно-мистецької спадщини і застосовувати результати аналізу при формуванні концепції твору та побудові художнього образу

ПР14 - Тракувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.

ПР15 - Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна вивчається студентами 2 року навчання за ОПІ «Мистецтвознавство» за спеціальністю 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація». На вивчення навчальної дисципліни відводиться 2 семестри, в кожному з яких 3 кредити ECTS: 90 годин (45 год. аудиторної роботи – 16 лекційних і 29 семінарських занять і 45 год. самостійної роботи) для студентів денної форми навчання; 8 год. аудиторної роботи і 82 год. самостійної роботи для студентів заочної форми навчання.

Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ І

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Вступна лекція. Етапи наукового дослідження. Особливості організації науково-дослідної роботи студентів у ЗВО. Науковий реферат, курсова робота. Методи наукового дослідження. Мистецтвознавчий образно-стилістичний аналіз як основний метод в дослідженнях з історії та теорії мистецтва. Навчальне завдання курсу. Джерела з курсу. Етапи і структура наукового дослідження.

Тема 2. Підготовчий етап науково-дослідної роботи. Вибір напряму наукового дослідження. Поняття про теоретичну і практичну новизну дослідження. Вибір теми. Обґрунтування актуальності теми. Мета і завдання. Об'єкт та предмет наукового дослідження. Планування науково-дослідної роботи. Роль наукового керівника.

Тема 3. Огляд літератури за темою наукової роботи. Збір, вивчення, аналіз та літератури. Можливі джерела дослідження. Сучасні джерела наукового дослідження. Апробація результатів дослідження на конференціях і у тезах (статтях), студентських олімпіадах.

Тема 4. Написання та оформлення наукових робіт. Структурні одиниці наукової роботи. Оформлення титульної сторінки та змісту. Вступ. Вимоги до вступу та обґрунтування актуальності обраної теми. Написання розділів. Розділ 1. Аналіз Джерел.

МОДУЛЬ ІІ

НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ ЗА ТЕМОЮ

Тема 5. Збір наукової інформації. Збір фактологічного матеріалу. Історико-культурний контекст створення твору мистецтва, що аналізується. Інтерпретація твору. Стилiстичний аналіз твору. Інституції для отримання матеріалу дослідження.

Тема 6. Робота над текстом. Науковий стиль.

Розділ аналізу джерел. Розділ наукового дослідження, присвячений образно-стилістичним особливостям твору. Розділ власних пошуків. Структура аналізу класичного твору. Написання Розділу 2.

Вимоги до наукового стилю. Розповсюджені помилки. Редагування тексту.

Тема 7. Виклад результатів дослідження. Написання висновків до розділів, загальних висновків. Вимоги до оформлення списку використаних джерел (літературних, архівних, рукописних, І-нет джерел, джерел українських, зарубіжних авторів) та додатків, зокрема Списку ілюстрацій і Альбому ілюстрацій. Редагування Вступу.

Тема 8. Особливості захисту наукової роботи. Усний виступ (промова) як основа репрезентації дипломного проекту. Логіка промови. Відповіді на запитання. Продовження роботи над темою в наступному році навчання.

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних та практичних занять. Самостійна робота здобувача спрямована на виконання практичних завдань та закріплення лекційних тем. Зміст самостійної роботи складає пошук наукової інформації та її аналіз. Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є залік у 1 семестрі і екзаменаційний перегляд у 2 семестрі. Для отримання заліку необхідно пройти рубіжні етапи контролю у формі написання двох частин навчального завдання. Для отримання оцінки іспиту у 2 семестрі необхідно пройти рубіжні етапи контролю у формі написання двох частин навчального завдання, а також передбачено усний захист проведеного дослідження на засіданні кафедри (комісія з трьох осіб).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	A	задовільно	64–74	D
			незадовільно	35–59	FX
добре	82–89	B	незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	C			

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів. У разі відрядження, хвороби викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю або заняття може провести інший викладач кафедри. Під час дистанційних занять має бути включеним відео у здобувача.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Відвідування лекційних занять є обов'язковим. Практичні заняття можуть бути використані для збирання інформації, фактологічного матеріалу для дослідження (робота

в бібліотеці, відвідування музеїв, галерей, інтерв'ю з мистцями і т. ін.) за попереднього узгодження.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Студенти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності при написанні наукового тексту (реферату), а також у доповідях на конференції або публікаціях тез.

Корисні посилання:

Закон України “Про академічну доброчесність” від 18.12.2025 № 4742-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4742-20#Text>

Серія інформаційних бюлетенів “Академічна доброчесність”. URL: <https://drive.google.com/drive/folders/1rx4IMRGOJdPhYbl-Y6EUcKCRd9jEeUc5>

РОЗКЛАД КУРСУ

Осінній семестр

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
За розкладом	1	Лекція	Вступна лекція. Етапи наукового дослідження.	3		
	1	Практичне заняття	Тема дослідження. Актуальність.	3	Вибір теми дослідження	Усне опитування
	1	Практичне заняття	Структура наукового дослідження. Зміст	3	Написання змісту роботи	Письмове завдання
	2	Лекція	Підготовчий етап науково-дослідної роботи.	3		
	2	Практичне заняття	Написання вступу	3	Самостійна робота	Самостійна робота
	2	Практичне заняття	Написання вступу	3	Написання вступу	Письмове завдання
	3	Лекція	Огляд літератури за темою дипломної роботи.	3		
	3	Практичне заняття	Підбір літератури, систематизація	3	Самостійна робота	Усне опитування
	3	Практичне заняття	Підбір літератури, систематизація, аналіз	3	Варіант Списку джерел	Письмове завдання
	4	Лекція	Написання та оформлення наукових робіт.	3		
	4	Практичне заняття	Робота над текстом. Написання Розділу 1	3	Самостійна робота	Самостійна робота

	4	Практичне заняття	Робота над текстом. Написання Розділу 1	3	Самостійна робота	Самостійна робота
	4	Практичне заняття	Виклад результатів дослідження. Написання Розділу 1	3	Самостійна робота	ЗАЛК
	5	Лекція	Збір наукової інформації для Розділу 2.	3		
	5	Практичне заняття	Таблиці для аналізу твору мистецтва	2	Самостійна робота	Усне опитування
	5	Практичне заняття	Інституції для збору матеріалу (музеї, архіви, сайти)	2	Самостійна робота	Усне опитування
	6	Лекція	Робота над текстом. Науковий стиль.	3		
	6	Практичне заняття	Робота над текстом. Розділ II	3	Самостійна робота	Письмове завдання
	6	Практичне заняття	Робота над текстом. Розділ II	3	Самостійна робота	Письмове завдання
	6	Практичне заняття	Робота над текстом. Розділ II	3	Самостійна робота	Письмове завдання
	7	Лекція	Виклад результатів дослідження	3		
	7	Практичне заняття	Висновки, бібліографія та додатки до наукового дослідження	3	Написання висновків, списку використаних джерел, оформлення додатків	Письмове завдання
	7	Практичне заняття	Висновки, бібліографія та додатки до наукового дослідження	3	Самостійна робота	Письмове завдання
	8	Лекція	Особливості захисту наукової роботи	3		
	8	Практичне заняття	Виділення основних пунктів презентації, підготовка ілюстративного матеріалу	3	Самостійна робота	Усне опитування
	8	Практичне заняття	Написання короткої промови. Підсумки курсу	3	Самостійна робота	Екзаменаційний перегляд

РОЗПОДІЛ БАЛІВ

Поточне тестування та самостійна робота									Захист
T1	T2	T3	T4		T5	T6	T7	T8	
10	10	10	10		10	10	10	10	20

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Критерії оцінювання	
A	Здобувач/ка в повному обсязі опанував матеріал теми. Текст навчального завдання-курсової роботи відзначається логічною композиційною побудовою, переконливістю аргументів щодо висловлених положень, чіткістю висновків; висловлено власні думки, у повній мірі задіяно елементи мистецтвознавчого образно-стилістичного аналізу. Відмінний усний захист роботи.
B	Здобувач/ка в повному обсязі опанував матеріал курсу, але зробив декілька незначних помилок. Не всі аспекти отримали ретельного висвітлення, проте висловлені спостереження відзначаються самостійністю думки. Текст відзначається логічною побудовою, чіткістю висновків. Нечіткі відповіді на захисті.
C	Здобувач/ка в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки. Текст відзначається описовістю, разом з тим містить і певні самостійні спостереження. Висновки викладено недостатньо чітко. Помилки на захисті.
D	Здобувач/ка не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні зі значними недоліками (малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо). Текст тяжіє до переказу прочитаної літератури, відсутні як елементи аналізу, так і самостійні думки. Тема розкрита, але досить поверхово; основна думка не досить аргументована. Висновки являють собою загальні твердження. Значні помилки на захисті.
E	Здобувач/ка в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи тощо).
F, FX	Пропуск рубіжного контролю. Невиконання запланованого обсягу робіт, погана відвідуваність

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за виступ на конференції з публікацією тез за темою дослідження, виконані в межах дисципліни. Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Артемчук Г., Курило В., Кочерган М. Методика організації науково-дослідної роботи: навч. посібник для студентів та викладачів вищих навч. закладів. К.: Форум, 2000. 271 с.

2. Білуха М. Основи наукових досліджень: підручник для бакалаврів, магістрантів, аспірантів. К.: АБУ, 2002. 479 с.
3. Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури. 2021, 307 с.
4. Колесников О. Основи наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури. 2021, 144 с.
5. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. К.: Центр навчальної літератури. 2010, 352 с.
6. Корягін М., Чік В. Основи наукових досліджень. К.: Алерта. 2019, 492 с.
7. Крушельницька О. Методологія та організація наукового дослідження. К.: Кондор, 2003. 189 с.
8. Павлов В. Теоретико-методологічні засади застосування системного підходу у наукових дослідженнях: навчальний посібник. Донецьк, ТОВ „Лебідь”, 2002. 282 с.
9. Палеха Ю., Леміш Н. Основи науково-дослідної роботи. К.: Ліра-К, 2019. 336 с.
10. Пілющенко В. Наукові дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення. К.: Лібра, 2004. 343 с.
11. Черемська О. Основи творення наукового тексту: конспект лекцій для студентів IV курсу всіх спеціальностей всіх форм навчання. Харків: вид. ХНЕУ, 2006. 56 с.
12. Шейко В., Кушнарєнко Н. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 5-те вид., стер. К.: Знання, 2006. 307 с.
13. Eco U. How to Write a Thesis. USA : The MIT Press; Translation edition, 2015. 394 p.